

“Fins ara el teatre balear ha estat maltractat per omissió”

La televisió autonòmica balear, IB3, ha revolucionat el panorama àudio-visual illenc. Per cobrir les necessitats d'aquest nou mercat, fa dos anys que va néixer l'Escola Superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears (ESADIB). EL TEMPS ha parlat amb el director de l'escola, l'actor Carles Molinet.

Era una reivindicació històrica, però allò que sobtà més va ser que fos un govern conservador, el de Jaume Matas, que l'assumís. Carles Molinet (Palma, 1963) confessa que ell va ser el primer sorprès quan fa dos anys l'ex-conseller d'Educació i Cultura, Francesc Fiol, va apostar per crear l'Escola Superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears (ESADIB). D'aleshores ençà, n'és el

director. Malgrat el seu nou càrrec de gestor, Molinet és, sobretot, actor. L'experiència se li nota en el posat i en la veu imponent. La seva gran escola ha estat Iguana Teatre.

—Quina valoració en feu, de l'impacte que ha tengut l'ESADIB en el món cultural balear?

—Encara és prest per fer-ne cap valoració. L'impacte més important

arribarà d'aquí a uns quants anys, quan tinguem al carrer la primera generació d'estudiants que hi hagin acabat els estudis. En tot cas, s'ha demostrat que l'ESADIB era una necessitat. Amb la televisió autonòmica balear ja engegada, l'ex-conseller Fiol va encarregar un estudi per a determinar la viabilitat d'una escola superior d'actors. Aleshores hi hagué reunions amb la directora d'IB3 sobre les expectatives de sèries de ficció que es farien. I aquestes expectatives s'han complert. Sense el món àudio-visual que hi ha ara a les Illes, és molt difícil de pensar que l'ESADIB tengués viabilitat.

—L'ESADIB també deu haver representat una oportunitat per a molts aspirants a actors que no podien permetre's d'anar a estudiar a fora, oi?

—L'estudi previ que es va fer deia que cada any només hi havia unes cinc persones de les Balears que anaven a les escoles de Madrid o Barcelona a fer les proves d'accés. En el cas d'Eivissa podia arribar a ser una cada deu anys. I en el de Menorca, una cada cinc. Per tant, la massa d'aspirants no era gaire gran. Una altra cosa és que ara, amb l'aparició de l'escola, els aspirants s'hagin multiplicat per quatre o cinc [l'ESADIB només ofereix una vintena de places cada any]. Això és un avantatge, perquè hi ha gent amb molta qualitat que, per falta de recursos econòmics o per raons familiars, no es pot permetre d'anar quatre anys a estudiar a fora. Hi ha gent que em diu que hi ha alumnes que se'ns escaparan i que se'n aniran a l'Institut del Teatre de Barcelona. Doncs tindran tota la meva comprensió. Està bé sortir. Però aquí hi ha demanda i hi ha prou gent per a formar grups de qualitat.

—Com és la relació amb la resta d'escoles d'actors dels Països Catalans?

—És immillorable. Amb València, la utilització del català és més residual.

Però tenim una relació intensíssima amb l'Institut del Teatre. Des del primer moment ens podria haver vist com una competència, però això no ha passat i n'hem rebut la col·laboració d'una manera absoluta. Al principi el tribunal de selecció de professorat d'aquí va sol·licitar que el director de l'Institut i el sots-director en formassin part i així ha estat.

—Quina radiografia en feu, del passat i el present del teatre balear?

—Aquests darrers deu anys hi ha hagut companyies d'aquí —unes quatre o cinc— que han fet milers de funcions a fora. Han participat en festivals importants d'Espanya, d'Europa i d'Amèrica, i hi han obtingut premis destacats. Això no ha interessat la premsa d'aquí. El teatre balear ha estat maltractat per omissió. No crec que fos una cosa premeditada. Simplement era un món que no existia en el cervell del periodisme d'aquí. Hi havia la idea que el teatre es fa aquí i no surt. I, en cas de sortir a fora, es pensava que era quelcom folklòric.

—Però ara aquesta tendència comença a canviar, oi?

—Sí, per bé que amb certa recança. Crec que el provincianisme, del qual ens acusam moltes vegades, ha tengut molt a veure amb aquesta visió que el teatre balear no tenia cap possibilitat de sortir a fora. Proporcionalment al nostre nombre d'habitants —un milió—, aquesta presència a fora ha estat extraordinària, en comparació sobretot amb algunes altres comunitats que no tenen dificultats d'insularitat.

—Ara molts actors tenen la vista posada a IB3, oi?

—IB3 obre sobretot el mercat de les sèries de ficció. Una sèrie de ficció empra molts d'actors: entre vint i quaranta durant tot el procés de creació de la sèrie, que pot durar entre cinc mesos i set; i després fins a cent d'episòdics, és a dir, que surten al llarg de la sèrie. L'impacte de les sèries és més important aquí que no a Catalunya, no pas des del punt de vista dels espectadors, sinó de la professió. Allà hi pot haver quatre sèries en un mateix moment per a 7 milions i mig de persones; aquí, en canvi, n'hi pot haver una, però és sobre un milió. L'impacte, per tant, és molt gran. El nombre d'actors

comença a créixer gradualment. N'és un bon exemple l'associació balear d'actors, que ha crescut d'una manera espectacular.

—Així doncs, hi ha el perill de saturar el mercat?

—El perill és en el teatre. Abans la supervivència del teatre balear obligava a fer nuclis durs de confiança, nuclis que estaven disposats a anar junts fins a la mort, sense acceptar cap més feina, amb la finalitat que aquell espectacle pogués anar a fer les funcions a diverses parts d'Espanya o allà on fos. Ara l'actor és un mercenari. I ho dic amb tota la bona intenció, perquè jo també sóc actor i entenc perfectament què significa viure i pagar un lloguer. Davant d'una oferta de televisió i una de teatre, l'actor opta per la de la televisió perquè cobrarà sis vegades més. La gent se sorprèn que cobrem tant per fer una sèrie. Però l'ofici d'actor té una inestabilitat que ningú no pot entendre. Ningú no pot entendre que

un actor, a part d'estar pendent del telèfon, ha de pagar un lloguer o una hipoteca. Ara pots guanyar molt, però quan s'acaba la sèrie no saps quant de temps estaràs a trobar feina. Quant al teatre, les productores travessen greus dificultats econòmiques, fins i tot els teatres públics, que es nodreixen de doblers públics.

—El teatre balear, quin tractament fa del dialectalismes?

—En el món del teatre hi ha molts de registres possibles. Tu no pots fer que Hamlet, si vols que la gent s'imagini que és danès, xerri en un mallorquí que algú identifiqui amb alguna zona de l'illa. Quan tu vas a Barcelona a fer un espectacle, diuen: "Aquest és mallorquí." Aleshores aquí es crea un petit problema, molt petit. Amb l'idioma has d'aconseguir que la gent es distanciï i no l'identifiqui amb cap zona.

Antoni Janer Torrens